X-ik évfolyam. 25-ik szám. Kőszeg, 1890. junius 22-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-uteczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Felhivás előfizetésre.

Julius hó 1-jével uj előfizetést nyitunk a

„Kőszeg és Vidéke"

czimü hetilap X. évfolyamának julius—szeptemberi évnegyedére.

Felkérjük azért mindazon tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetésök a folyó hó végével lejár, miszerint azt mielőbb megujitani és egyuttal lapunknak uj előfizetőket gyüjteni sziveskedjenek.

Nekünk mint eddig, úgy ezután is főtörekvésünk lesz, a lap tartalmát változatossá és érdekessé tenni, városunk és vidékünk érdekeit védelmezni s e védelmezés terén minden személyeskedéstől óvakodni, hogy igy a közönség igényeinek lehetőleg megfelelhessünk s a magyarosodás szent ügyét tőlünk telhetőleg szolgálhassuk.

A lap előfizetési ára a régi:

Egész évre	*4 frt.*
Fél évre	*2 frt.*
Negyedévre	*1 frt.*

Az előfizetési pénzek a „Kőszeg és Vidéke" kiadóhivatalához, Feigl Gyula könyvnyomdájába küldendők.

A „Kőszeg és Vidéke"
kiadó-hivatala.

Segélyegyesületi közgyülés.

Az emberi nemesebb érzelem egyik kitünőbb virága a humanitás. Ennek köszönhetjük a társadalmi élet ama gyümölcsét, melynél fogva az egyén s az ezekből alakult család és társadalom nemcsak egyedül magáért, hanem a közjóért is szeret élni. A közjólét előmozditását czélzó egyik intézménye a társadalomnak az, hogy kiválóbb szellemi tehetségekkel megáldott, szorgalmas, jó magaviseletü, de különben szegénysorsu ifjakat anyagi támogatásban részesit. Kőszeg lakossága a mások szivére utalt szegény tanulókról mindig gondoskodott, de soha nem nyilatkozott a részvét Kőszegen egyesekben s egyes arra méltók iránt oly nagy mértékben, mint a jelenben. Egyes tehetősb családaink asztalainál majdnem mindennapos vendég a vagyontalan szülő tanuló gyermeke, aki csak könyörületes szivek melegénél juthat rendeltetése czéljához. Hány jó tehetség heverne parlagon; hány hivatott egyén veszne el az élet viszontagságos utain, ha nem gyámolitanók a szerényebb vagyoni viszonyok között élő szülők tanuló gyermekeit? . . .

Ezt jól tudja Kőszeg minden szép, jó és nemes iránt lelkesülni tudó lakossága. Hogy tudatával bir annak, mutatják a város számtalan jótékony intézetei, magántársulatai, és mutatja különösen az utóbbi időben keletkezett g i m n a z i u m i s e g é l y z ő e g y e s ü l e t, mely: amily fiatal, oly életerős; amily nemes, oly háladatos valami. A helybeli gimnáziumba járó szorgalmas, jó magaviseletü, de szegénysorsu tanulóknak ruhával és könyvekkel való ellátását tüzte ki czéljául, melyre rövid idő alatt majnem háromezer forintot gyüjtött össze. Mult vasárnapon volt az egyesületnek évi közgyülése. Hozott határozataiból tudjuk meg, hogy most érezteti legelőször jótékonyságát, most öltöztetett fel első izben n é g y szegényebb ifjut, jutalmul szorgalmáért és jó magaviseletéért. Hogy az olvasó teljes képet nyerhessen az egyesület működéséről, az alábbiakban közöljük a közgyülésen felolvasott és elfogadott jelentéseket.

Igazgatói jelentés

a kőszegi kath. gymn. segélyző egyesület 1889/90. évi működéséről.

(Felolvastatott a f. é. jun. 15-én tartott közgyülésen.)

Természete az embernek, hogy ha valamit alkot, megteremt, hogy az alkotott dolog iránt a legnagyobb figyelmet forditja. A teremtés első pillanatától kezdve ember gondot áldoz műve fejlődésének minden mozzanatára. A ki fát vagy virágot ültet, a legnagyobb érdeklődéssel lesi azt az időt, midőn az elültetett plánta életrekelésének első jelét adja. És hogy örül az ember, ha nagy gonddal ápolt fácskájának, gyenge csemetéjének első bimbói fakadoznak, mily büszkén és önérzetesen mutatja be a tőle ültetett fának első gyümölcsét?

Ha már ily csekély dolog elég, hogy az ember örüljön, mennyivel nagyobb az az öröme, mely értékesebb, mert magasztosabb dolgokban leli okát? — Tudva levő dolog, hogy az öröm annál nemesebb, minél tisztább forrásból csergedez, minél szentebb és fenségesebb ok volt annak előidezője. — És lehet-e tisztább forrása az örömnek a maga hasznát nem kereső felebaráti szeretetnél, a másokkal gyakorlott jó cselekedet édes tudatánál?

Ily szép és nemes öröm osztályosai mindazok, a kik a mi szerény egyesületünk létrehozásában közreműködni szivesek voltak. — Anyagi haszonra nem számitva, áldozó készségükért jutalmat nem várva, egyedül a szép-

TÁRCZA.

Szeretni vágy szivem . . .

— A „Kőszeg és Vidéke" eredeti tárczája. —

Szeretni vágy szivem, oly hőn
Mint emberi sziv szerethet.
Mert látom, hogy pusztán csak ez
Boldogitja a kebleket.

De nem ugy mint a nagy világ,
Melynek e szó folyton ajkán,
Mig keblében — ez érzelem
Egy szikrája nincsen talán.

Pedig nem ajk s nyelv dolga ez;
Ez csakis a szivnek ügye,
S valóban csak akkor igaz,
Ha keresztény hitünk rügye.

Ha segéljük a szenvedőt
S enyhitünk nagy nyomorán:
Ekkor teszünk jól — és ekkor
Szeretünk csak hőn a gazán! . .

Darás József.

A hivatás áldozata.

A község átalakitója.

(Vége.)

Alföldi arcza elpirult, a vér arczába futott, sértett emberi önérzete fellázadt, s nem hagyhatta szónélkül e méltatlan gyanusitó megtámadást, s rendre utasitást, mihez eddig szokva nem volt; persze, tudomása nem volt arról, hogy a közeljövőben a viszonyok másként fognak alakulni, s hogy e pár szó, csak előjele annak a viharnak, mely most tolul össze, hogy villámcsapásával egykor lesujtson az önérzetes tanitóra: s mert ezt nem tudta, felállott s férfias büszkeséggel szólt; de szólt volna ő akkor is, ha előzetes tudomása lett volna arról, mi hogy bekövetkezett csak művünk második részében fogja az olvasó látni.

Felemelkedett helyéből s kezében tartva a népnevelési törvényt, erces nyelven a meggyőződés hangján beszélt: — Tévednek uraim, — szólt — ha azt hiszik, hogy a tanitók követelményei nem jogosak, nem méltányosak; ellenkezőleg nem csak, hogy jogosak és méltányosak azok, hanem egyszersmint törvényesek is, a mi jogos, méltányos s hozzá még törvényes is, azt kimondani, minden polgárnak kötelessége; én ismerem e kötelességemet, s hangoztatom most itt, hangoztatom s fogom hangoztatni mindenütt azt, mit a tanitóság követel; mert a népoktatási törvény 55. §-a körül irja azon kötelezettségeket, melyek a tanitó vállaira nehezednek, s ha e kötelezettségeknek megfelel, minthogy minden kötelezettségekkel jogok is járnak az egész világon, jogosan megkövetelheti a tanitóság, hogy adassék meg a mód részükre, hogy kötelezettségeinek megfelelhessenek, s a most mondottakból folyik önként a tanitóság követelményeinek jogosultsága, mely nem is oly merész, mint azt némelyek, kik sötét szemüvegen át nézik a dolgokat, hinni látszanak; mert mit kiván a tanitóság egyebet, mint azt, mi őt megilleti. Követeli és pedig törvényes kötelességének teljesithetése szempontjából, hogy a társadalomnak ugyanazon osztályába sorozott egyéneivel egyenrangu legyen; ha a törvény megköveteli, s pedig jogos az, hogy a tanitó képesitett tanitó legyen: ez ismét megkövetelheti, hogy képesitése folytán nyitva álljon előtte az előrehaladás lépcsőzete; ha a törvény megköveteli, hogy a tanitó a társadalomban állást foglaljon el: ez ismét jogosan megkövetelheti, hogy az anyagiakban ugy gondoskodjék a társadalom róla, mint a többi vele egyenrangu társadalmi egyénekről; ha a törvény megköveteli, hogy a tanitó ugy erkölcsi tekintetben, mint népnevelési hivatásában előljárjon, — ez ismét jogosan megkövetelheti, hogy állása szilárd, független, személye sérthetetlen legyen ugy felfele, mint lefele; ha a törvény megkövetelheti, hogy a tanitó az erkölcsös népnevelésért felelőséget vállaljon: akkor ez is jogosan megkövetelheti, hogy a saját felelősségének megszilárditására hatáskörrel ruháztassék fel, mely részt juttat neki a népnevelési ügyben a legmagasabb befolyásig; a népnevelés lévén az állam alapja, mert csak ez adja meg a népek valódi egyenlőségét, mint Eötvös mondá: „Népnevelés nélkül az egyenlőség csak puszta szó;" — a népnevelés lévén tehát az állam alapja, jogos, hogy azok, kik ez alapot épitik, a felépitményhez is hozzájárulhassanak, s igy jogos a tanitók azon követelése, hogy nyert képesitvényük által a polgári, sőt képezdei tanitással megbizattassanak; s ha a tanitó kötelezhető, hogy a népnevelés terén eredményt mutasson fel, ez ismét megkövetelheti, hogy a legjobb iskolák s a legjobb tanszerek bocsátassanak rendelkezésére, mert hogy egy nagy francia iróval szóljak; „Azon nép, melynek legjobb iskolái vannak, a legelső nép; s

ért és jóért dobbanó szivük sugallatára hallgatva, hozták kisebb-nagyobb adományaikat, hogy megalkossák a szeretet művét, melynek a „kőszegi kath. gymnasium segélyző-egyesülete“ a neve.

Egy éves alkotás, tehát még igen fiatal az egyesület; életrevalóságának sok jelét nem adta, de nem is adhatta; mert először a saját létének, fennállhatásának biztos feltételeiről kell gondoskodnia, hogy megizmosodva másokat támogathasson. De ha csendes volt is az egyesület első éve, s léte első stadiumában más nem is lehetett, még sem volt az meddő. És erről szeretném a m. t. közgyülést rövid jelentésem előterjesztésével meggyőzni.

Az első örvendetes körülmény, a mit említenem kell, a tagok számának emelkedése. Az egyesületnek jelenleg 109 tagja van, ezek közől 39 alapitó és 70 rendes tag. — Minthogy az egyesület jövedelmeinek egyik főforrása a tagsági dij, a közhajnak adok kifejezést, legyünk rajta minden áron, hogy mentől több uj tagot nyerjünk az egyesületnek. Egyesületünk tagjainak névsorából még igen sokan hiányoznak, a kiktől telnék egy kis áldozat a közügy oltárára, s a kik nem is vonakodnának áldozatukkal egyesületünk czéljait előmozditani, de minthogy ninesen létezéséről tudomásuk, vagy hogy nem kinálkozott a kellő alkalom, nem kaptak felszólitást: nem léptek egyesületünkbe. — Tartozom jelenteni azt is, hogy a tagsági dij elenyésző csekély kivétellel hiány nélkül befolyt.

Az egyesület ügyeinek elintézése s zavartalan menete tekintetéből 2 választmányi ülés volt a lefolyt évben. Az egyik január 19-én, a másik máj. 28-án.

Az első ülés az alapszabályok értelmében a maga kebeléből titkárt és pénztárost választott. Penztárosnak Wagenhoffer Tituszt, titkárnak a mindnyájunk fájdalmára oly hirtelen halállal kimult Szarka Kolumbánt. — Az utóbbi nem sokáig viselte a titkári tisztséget, mert megválasztása után egy hétre, jan. 27-én, már nem volt az élők sorában.

Többen lesznek az egyesület tagjai közől, a kik őt nem is ismerték, de — ugy hiszem — olyan egy sem, a ki ellenezné, hogy ő róla e közgyülésen is néhány szóval megemlékezzünk. Kétszeres kötelék füzte őt az egyesülethez: alapitó tagja és megválasztott titkárja volt. Hogyan mozditotta volna elő mint titkár az egyesület ügyeit, arról nem szólhatok; de hogy nem volt volna kárára, arról tanuskodik az az érdeklődése és rokonérzése az egyesület iránt, hogy ideérkezése után mindjárt belépett alapitó tagnak. És ez tőle nem volt csekély áldozat. Nagyságát megmérhetjük abból, ha tekintetbe vesszük, hogy 7 testvérje és beteges öreg atyja volt, a kik mind ő tőle vártak segitséget és gyámolitást. S ha ezenkivül tekintetbe vesszük azt is, hogy neki ugyan állásához illő ellátása, de nem volt fölös csengő portékája, akkor meggyőződhetünk a felebaráti szeretet nagyságáról, mely ezen fiatal ember szivében honolt. Emléke fenmarad az egyesületben, mert alapitó tagja volt; mi, e napon, a kegyelet és hála érzelmeiből font koszorut teszünk arra az emlékre, melyet nagylelkűsége emelt.

Az első választmányi ülés arról is nevezetes, hogy akkor történt az első lépés, az egyesület alapitásakor kitüzött magasztos czélhoz; mert határozattá lőn, hogy a f. é. tagsági dijból mintegy 60 frt szegény tanulók segélyezésére fordittassék. A segélyezés módját a máj. 28-án tartott választm. ülés állapitotta meg, midőn elhatározta, hogy a tanárkartól ajánlott 4 tanulót teljesen felruházz. A segélyezésben részesült tanulók: Prenner Kálmán a IV-ik, Zaunfuchsz Pál a III-ik, Hart Ferencz a II-ik, Szaló Kálmán az I-ső osztályból. — Ugyan ezen ülés Szarka helyébe Bakonyvári Ildefonz tanár urat választotta titkárnak.

A mult évi iskolai értesitőben közölt névsor megjelenése óta egyesületünk a következő uj tagokkal gyarapodott: Molnár Pál, budapesti kegyesrendi főgimn. tanár; Pfeffel János, kir. közjegyző; özv. Pohlmüller Katalin asszonyság; Schedl Arnulf, eszterg. szent Benedekrendü főgymn. tanár; Stegmüller János, jaáki apát; Wagenhoffer Titusz, kőszegi szent Benedekrendü gymn. tanár 30 frttal; Szarka Kolumbán volt kőszegi szent Benedekrendü gimn. tanár 50 frttal alapitó tagok. — Csácsinovits István gyógyszerész, Mérey Kálmán, eszt. főgym. tanár, Molnár János, szerdahelyi plébános, Terlanday Emil, kőszegi szent Benedekrendi tanár, rendes tagok.

Nem volna teljes a jelentésem, ha e helyen meg nem emlékezném egy férfiuról, a ki nemcsak azzal szerzett magának sok érdemet, hogy fáradhatlanul gyüjtötte az alapitó és rendes tagokat; hogy maga is belépett mint alapitó tag, hanem azzal a kijelentéssel tetézte előbbi érdemeit, hogy mig az Egek ura neki e földön életet ad: évenkint 10 frttal fog az alaptőke gyarapitásához hozzá járulni. E férfiu — nyujtsa hosszura élete fonalát az Isten — városunk tiszteletben álló és ernyedetlen buzgalmu plébánosa, Major János prepost ur ő nagysága. Azt hiszem, a közgyülés érzelmeit tolmácsolom, midőn azt inditványozom, hogy neki jegyzőkönyvileg köszönetünket nyilvánitsuk. — Hálás köszönettel kell megemlékeznem a kőszegi takarékpénztár részéről felajánlott 40 frtról, melylyel alaptőkénket gyarapitotta.

Jelentésem végére értem. Csak még egy kérelmet vagyok bátor előterjeszteni. Azon esetre, ha egyesületünk az alapszabályokban is megemlitett más módjához folyamodnék az alaptőke emelésének, nevezetesen, ha e czélra vagy tudományos felolvasást, vagy valami hangversenyt rendezne: működjék közre mindegyikünk, hogy az egyesület támogatására tervezett vállalat meg ne hiusuljon. A ki czélt óhajt, annak nem szabad az eszközöktől visszariadni. S ki volna köztünk, a ki az egyesület alaptőkéjét, mely, mint a pénztári kimutatásból nyomban ki fog tünni, eddig csak 2500 s néhány forintból áll, nem óhajtaná minden lehetséges módon gyarapitani. Hogy az egyesület az alapszabályokban a jövőre kilátásba helyezett 10000 frt alaptőkét elérje, a jelent kell felhasználni. Itt is áll: minden órádnak leszakaszd virágát. Ragadjunk meg minden alkalmat, melyet a jelen óra nyujt: igy biztositjuk egyesületünk jövőjet.

Kérem a m. t. közgyülést, vegye tudomásul a lefolyt évi szerény működésünkről tett jelentésemet.

Kőszeg. 1890. jun. 15-én.

Kroller Miksa.

Pénztári kimutatás
a kőszegi kath. gymnasiumi segélyző egyesület vagyoni állapotáról.

A. I. Az egyesület alapitásától kezdve befolyt összesen 2560 frt 52 kr. Ezen összeg részletezése: a) régibb alapitványok 967 frt 60 kr; b) 4 alapitó tag á 100 frt 400 frt: c) 1 alapitótag 50 frt; 19 alapitó á 30 frt 570 frt; 2 alapitó á 20 frt 40 frt; 4 alapitó á 10 frt 40 frt. Az alapitók összesen: 2067 frt 60 kr. II. a) 14 rendes tag á 10 frt ötévi részlet 140 frt; b) 49 rendes tag á 2 frt 1889/90. részlet 98 frt; c) 4 rendes tag á 4 frt 2 évi részlet 16 frt. A rendes tagok összesen: 254 frt.

III. a) Jótevők 114 frt 72 kr; b) régibb kamat 27 frt 64 kr; c) Ujabb kamat 1889-re 56 frt 56 kr; d) a kőszegi takarékpénztár adománya 1890-ben 40 frt. Összesen 238 frt 92 kr.

Összegezve a bevételeket, befolyt: I. alapitványokból és alapitó tagoktól 2067 frt 60 kr; II. A rendes tagoktól 254 frt; III. Jotevőktől és kamatokból 238 frt 92 kr. Összesen 2560 frt 52 kr.

B. A befolyt összeg kezelése. I. a) nyomtatványokra kiadatott 1889-ben 46 frt; b) 4 tanuló felruházása 1890-ben á 15 frt 60 kr. 62 frt 40 kr. Összesen 108 frt 40 kr.

II. Takarékpénztárban van: a) N. 20. sz. könyvben 1658 frt 31 kr; b) E. 207. sz. könyvben 558 frt 1 kr; c) T. 169. sz. könyvben 32 frt 20 kr. Összesen 2248 frt 52 kr.

III. a) 2 db Kőszeg-Szomb. vasuti részvény 200 frt; b) készpenzben van a penztárban 3 frt 60 kr. Összesen 203 frt 60 kr. I. II. III. összegezve 2560 frt 52 kr. Mérleg: összes jövedelem 2560 frt 52 kr.; összes kiadás 108 frt 40 kr; marad a jövő évre 2452 frt 12 kr. Kelt Kőszegen, 1890. jun. 15-én.

Kroller Miksa,
egyesületi igazgató
Wagenhoffer Titusz,
egyesületi pénztáros.

Freh Alfonz,
számvizsgáló.
Glanz Frigyes,
II. számvizsgáló tag.

---

ha nem az még ma, az lesz holnap;“ s végül, mit legelől kellett volna mondanom, ha a törvény kötelességeket rótt a tanitóság vállára, nem szabad, nem lehet tőle elvonni az önrendelkezési jogot, mit pedig felülről oly sokszor szeretnének elnyomni; nem szabad ezt elnyomni ismétlem, s hivatkozom a sajtó egyik irányadó szaklapjára a „Paedagogiai Szemlé“-re — s e szavaknál letéve a törvény könyvét, kezébe vette a „P. Szemlét“ s e sorokat olvasá: „Az önrendelkezési jog felhatalmazza, hogy községe, városa, erkölcsi és anyagi ügyének rendezésében tevékeny részt vegyen . . . . az önrendelkezési jog helyes alkalmazásával részben üdvös, részben lelkiismeretes“ dolgokat mutathat fel a tanitó! Ime uraim, röviden elmondtam mit akarunk mi tanitók; azt hiszem senkit sem serthet követelésünk, és azt hiszem senki sem lesz oly szükkeblü, hogy ezt a kivánalmat tulzottnak vegye, még akkor is, ha állana, mi pedig nem áll, hogy t. i. ez „önzés volna.“

Alföldi leült s a jelenlevők egyrésze megéljenezte, mig a többiek hallgatva néztek Buzásra, ki ugylátszott szólani akart, de az előlülő városbiró órájára tekintve, e szavakkal: „előrehaladt az idő, az ülést berekesztem, holnap delután 5 órakor folytatjuk,“ felállott s vele együtt a többiek is.

Alföldi néhány barátja, melegen szoritotta meg a derék tanitó jobbját.

(„A hivatás áldozata“ (történeti rajz a magyar néptanitók jelenéből) c. mű I. része e fejezettel be van vegezve. Az I. rész a tanitó örömeit festi, s e most közlött fejezetben már a vihar előjele látszik, mely a II. fejezetben aztán egész erejével kitör, s a tanitó küzdelmét oly eleven szinekkel, oly megható jelenetekkel festi, hogy erős a meggyőződésünk, miszerint minden olvasó fel fogja abban ismerni, a tanitói pályán saját tapasztalatu küzdelmeit, s azért e mű nem időszaki, hanem maradandó belbecsesel fog birni minden tanitó előtt; mig vonzó előadásával, irányánál fogva a legkedvesebb olvasmányává válfond kartársainknak, valamint a tanügy és a tanitók igaz barátainak is. Előf. ára: füzve 1 frt, diszkötésben 1 frt 50 kr. Kiadja a „Magyar Paed. Szemle“ szerkesztőie: Glatz György fov. községi tanitó. Weselényi-utca 48. sz.)

Budapest. *Gáti Győző.*

Köszegh sz. kir. város épitési szabályrendelete.

Bevezetés.

1. §.

A rendelet czélja és tartalma.

Ezen épitési szabályrendelet czélja az épittetők jogainak teljes figyelembe vétele mellett biztos vezérfonalként szolgálni a lehető legszigorubb épitési felügyeletre nézve, mely kiterjed arra, hogy valamennyi épitkezés, a közegészségügy, a tüz és egyéb elemi csapások elleni biztonság, — a szükséges állandóság, a kényelmes közforgalom, a nyilvános utczák, utak és terek rendszeres kifejlődése és a józlés követelményeinek megfeleljenek, általában pedig, hogy a város kiépitése, a jelenkor követelményeinek megfelelőleg előmozdittassék, hogy a szabályozott és kielégitő épitesi állapot képződésére és terjesztésére természetszerüleg kinálkozó viszonyok és esetek felhasználtassanak, különösen pedig, hogy sok lényeges és jelentékeny bajnak, valamint a mai fennálló rendellenességek szaporodásának, a mennyire az az épitési rendőrség keretén belől eszközölhető, minden kimélő tekintet mellőzésével határozottan eleje vétessék.

Minden belső teleknek tulajdonosa jogositva van, azon — a mennyiben őt abban törvényes határozmányok épitési rendőri utasitások vagy pedig magánjogok nem korlátozzák, épitéseket eszközöltetni.

Oly épitéseknél, melyek csak rövid időre állittatnak fel, egyes épités-rendőri utasitások a hatóság által elengedhetők.

Az itt egyenként felsorolt esetek kivételével ezen épitési rendszabály már fennálló épületekre nézve csak oly előforduló változtatásoknál vagy nagyobb mérvü javitások eszközlésénél alkalmazható, melyek a hatóság belátásához képest arra alkalmat nyujtanak.

Magánjogok, melyek ezen épitési rendszabály egyes határozmányaival ellenkeznek, jövőre még a szomszédos beleegyezésével sem szerezhetők.

I. fejezet.

Az épitési engedélyről.

2. §.

Épitkezések, melyekhez épitési engedély kivántatik.

Az illetékes hatóság által alakszerüleg kiadott irásbeli engedély előtt nem kezdhető oly épitkezés, mely uj épitést, hozzáépitést, felépitést vagy átalakitást, lényeges javitásokat vagy már fennálló épületeken eszközlendő változtatásokat foglal magában. A lényeges javitásokhoz vagy változtatásokhoz azok számittatnak, melyek az épületi állag fenntartása végett az egész épületen vagy annak főalkatrészein eszközöltetnek, vagy melyek bármely módon az épület szilárdságára, tüzbiztonságára, utczai homlokzatára, egészségellenes voltára, vagy az érdekelt szomszédok jogaira befolyással lehetnek.

Ide tartoznak különösen:

a) a háznak belsejében, vagy a szomszéd telek mellett történő minden — bármikép nevezendő földása, nevezetesen a kutak és pinczék előállitása is;

b.) uj trágyahelyek, peczegödrök, árnyékszékek, csatornák és csurgók előállitása, vagy a már meglevőknek kiterjedésben, irányban és esésben való megváltoztatása;

c) uj tüzhelyek és kémények előállitása, vagy a már meglevőknek átváltoztatása;

d) a lakásoknak boltokká, szinekké, présházakká és más gazdasági épületekké és forditva ezeknek lakásokká való átalakitása;

e) a választó- és tüzfalaknak minden eltávolitása vagy ujból épitése;

f) villámháritóknak felállitása;

g) az utczai homlokzatok megváltoztatása;

h) az utczára vagy a szomszéd házakra nyiló ajtók és ablakok kitörése;

i) a tetőzetek átalakitása vagy felemelese;

k) a szalmából, fából vagy zsindelyből álló tetőfedések, nagyobb mérvü kijavitása, vagy — az ekkép befedett fedélszekek kijavitása;

l) a csapos menyezetgerendák, hordgerendák, boltövek stb. minden változtatása;

m) épitési műtárgyaknak külső telkekre való felállitása, miáltal a szomszédok a világosság és levegő használatában vesztenek, vagy rendőri szempontok merülnek fel.

3. §.

Épitkezések, melyek rendszerint minden épitési engedély kieszközlése nélkül csupán bejelentendők.

Kisebb rendü javitások és változtatások megkezdések előtt épitési engedély kieszközlése nélkül csupán az arra hivatott hatóságnál irásbelileg bejelentendők, mely utóbbinak fenntartatik a jog, a kivitelt felfüggeszteni, és a terv bemutatását kivánni, — ha a tervezett épitési munkálatot az 1. §. alá tartozónak tekintené.

4. §.

Épitkezések melyekre nézve bejelentés nem szükséges.

Oly javitásokat, melyek a 2. és 3. §. alá nem sorolhatók és melyek által az általános épitesi állomány változást nem szenved, bejelenteni nem szükséges.

(Folytatása következik.)

Helyi és vidéki hirek.

— **Uj áldozopap.** D a r á s Józsefet, a helybeli Kelcz-Adelfi-féle árvaház alpr fektusát megyés püspök ur ő méltósága e hó 27-en szenteli fel áldozó pappá.

— **Az erdész-jelöltek Kőszegen.** A selmeczi erdészakadémia III-ad eves hallgatói, számszerint huszonnyolczan, Scholz Gyula, Fekete Lajos, és Szécsi Zsigmond tanárok vezetése alatt tanulmányutra kelve, Dömöter Tihamér szombathelyi erdő-felügyelő kiséretében mult hétfőn a reggeli vonaton Kőszegre érkeztek, hogy, amint tervezve volt, megszemléljék városunk erdőségeit. A pályaházban Tipka Ferencz polgármester, több városi képviselő és az erdőmester a város nevében szives vendégszeretettel fogadták a Sárvár felől jövő erdészeket, kiket magánfogatokon hoztak be a városba és ennek megszemlélése és kis reggeli után, az erdőbe kisérték. Elsőben is megtekintették a n a g y - g e s z t e n y e f á t, mely terjedelme és vén kora miatt bámulatra ragadta vendégeinket. A nagy-gesztenyefát odahagyva s az ugynevezett *Burger-kút* mellett elhaladva, az arra vezető mély uton a *Hétforrás* körüli erdőnek tartott a társaság, hol feltünt az Ó-háztól jobbra eső fiatal vörösfenyőerdő es tovább a hétkuti homályos vágás. A S p e r r i e g e l nevü magaslaton, melyet szintén utba ejtettek, gyomorerősitőt vettek, miközben a tanárok elismeréssel szóltak az ottani vágásról. Odább haladva igen dicsérték a Stájerházakon alól álló bükkerdő-részt és a Hörmannkúti szép faiskolát, hol százezeren felüli számban található a szebbnél-szebb csemete. Már jóval elmullott dél, mikor az urak a Hörmann-kútnál letelepedtettek és falatozáshoz láthattak, sőt el a herczegi tisztekkel való talalkozás ideje is, a miért Blaschek Ede erdőfelügyelő, Graf erdőmester és Weszely főerdész urakat, a határról átszólitották a Hörmann-kúthoz, hogy ott együttesen töltsenek egy kis időt. Az egyik tanár ekkor beszédet intézett hallgatóihoz, melyben a látottak felett teljes elismerését fejezte ki s a polgármesterhez fordulva kijelentette, hogy az „öreg bácsi“ (Zins Károly városi erdőmester) gazdálkodása teljesen korrekt és működésevel valamint az elért eredménynyel a város meg lehet elégedve. Megemlitjük itt még hogy a vendégek nagy dicsérettel adóztak Markovits Józsefné urnőnek, aki tiszteletükre pár száz jóizü pogácsát menesztett a Hörmann-kúthoz. 3 óra tájban fölkerekedett a társaság és elindult a hámori határhoz, hol a kőszegiek elbucsuztak vendégeiktől és visszatértek a városba.

— **A napfogyatkozás.** Kedden nemcsak a tudománynak, hanem Kőszegnek is a nap legtöbb eseményét a napfogyatkozás képezte. Délelőtt 11 óra tájban, mikor körülbelől tetőpontját érte el a tünemény s a nap sajátságos világitasán észrevehető volt a fogyatkozás, csoportok képződtek utczáinkon s villogtak a napnak irányitott bekormozott üvegdarabok, mert hát ezek voltak a csillagászati eszközök. Gotthard Jenő herényi csillagvizsgálójából 48 sikerült fényképet készitett a tüneményről.

— **Idegenforgalom.** A turista kör idegenforgalmi bizottsága eddig n e g y v e n ö t idegent helyezett el Kőszegen és gondoskodik a lehetőség szerint azok szükségleteiről. Ezeken kivül még öt család telepedett le a városban állandóan.

— **A kálvariai stáczió-kápolnák** épitésére ujabban adakoztak: Eitner Gusztáv és Teréz 100 frt, özv. Wurtzenberger Józsefné 2 frt, Szabó András 1 frt, Ozoly Mariska 2 frt, Kirchknopf Antal 5 frt, Stahl Ferencz 1 frt, Kluger Antonia 1 frt, Hetlinger Emilia 1 frt, Kulcsár Emilia 2 frt, Muzik Anna 60 kr, Banics József és neje 2 frt, Nödl Katalin 1 frt, Klempt János 1 frt, N. N. 1 frt, Humann Anna 50 kr. Az eddig kimutatott adakozások 193 frt 79 kr, összesen 314 frt 89 kr. Minden jótevőnek szives köszönetet mond, és a szent és szép mű támogatását továbbra is kéri M a j o r J á n o s s. k. prépost-plébános.

— **Értesités.** A kőszegi hegyforrás-szikviz-részvénytárssaág részvényeit pótló ideiglenes elismervények elkészülvén, azok a szelvényivvel együtt Waisbecker Ede urnál átvehetők. Az átvétel alkalmával beszolgaltatandó: a befizetést tanusitó nyugta, a választmány határozatához képest a kiállitási költség és közvetlen lerovott bélyeg illeték részvényenként, tehát összesen 12 kr.

— **Nagy kirándulás.** A helybeli turista-kör nagy kirándulásra tesz előkészületet. A kirándulás elejintén a jövő hó 20- és 21-re volt tervezve, de a 21-re eső vásár miatt az elnökség azt 27- és 28-ára tette át, amikor épen az Anna-bált s a Kárpát-egyesület vasmegyei osztálya közgyülését tartják Tarcsán, hova a kirándulás szól. Csupán Kárpát egyesületi tag és ennek családtagjai vehetnek részt a kirándulásban.

— **Adó kivetése.** A III. oszt. kereseti adó tárgyalási napjait éljük. A városház nagy termeben együtt ül a kivető bizottság, élén egy egészen tisztességes, de előttünk teljesen ismeretlen uri emberrel, a ki tehát minket és az itteni viszonyokat sem ismerheti. Ezt nem rójuk fel n e k i hibául, hanem a z o k n a k az áldott intéző köröknek, akiknek minden egyéb sífli, csak adó legyen és pedig n a g y. Kiváncsian várjuk a jövő csütörtököt, amikor a sor Kőszegre kerül, melynek adóját a kivetési tervezetben tudvalevőleg hallatlan módon felsrófolták. Az illető adóköteles felek az imént emlitett tárgyalási napon és helyen érdekeik védelmére személyesen vagy meghatalmazottaik által minden esetre jelenjenek meg, mert ezen adókivetés három évi érvénynyel bir.

— **Tüzoltók mulatsága.** Az önkéntes tüzoltóegyesület választmánya a jövő vasárnapi mulatságra már megállapitotta a programmot. Eszerint a mulatság a sörházkertben lesz megtartva, hol az a kőszegi zenekar közreműködése mellett délutáni 5 órakor veszi kezdetét. Belépti-dij: egy személynek 50 kr., két tagu családnak 1 frt, három vagy több tagból álló családnak 1 forint 50 kr.

— **Feleletül.** A *Günser Anzeiger*-nek egy idő óta szörnyen viszket a bőre. Bántja valami az öreget s hogy mi, azt elárulja közleményeiben a lóláb, mely azokból jó hosszan kilóg. A városi közgyülésről hozott tegnapi közleményéhez, melyet lapunkból vett át, hozzá teszi, hogy kiváncsi volna megtudni az okokat, a melyek a városi képviselőket arra indithatták, hogy „Kőszeg városa és környeke“ megirójának 50 frtnyi kegydijat szavaztak meg holott a sánta Hubriktól kintornája javitásához az 5 frtnyi segélyt megtagadták. Miután a városi képviselők hihetőleg adósok maradnak a felelettel, talán sikerül nekünk az *Anzeiger* kiváncsiságát azon biztositással, hogy Hubriknak is megszavazták az 5 frtját, kielégiteni.

— **Munka kiallitás.** A helybeli alsófoku ipar- és kereskedelmi iskola irásbeli, rajz és kézimunka dolgozatai f. hó 15-én voltak kiállitva az ipariskola rajztermében. A kiállitás ugy mennyiség mint minőség tekintetében jóval teljesebb és tökéletesebb képet nyujtott a tavali e nemü kiállitásnál. A kiállitásban ezuttal csinosabb és számosabb rajz és irásbeli munkálatokkal találkoztunk amit jólehet annak is tulajdonithatunk, hogy e munkálatokhoz az iskola adta meg a szükséges eszközöket; de természetesen a tanitók szorgalma letesitette első sorban ezen eredményt. A kézi-munka dolgozatok kiállitásában 39 tanuló vett részt 74 tárgygyal. E munkálatok közt több igen szép, tiszta és igen jól sikerült munkával találkoztunk. A biráló bizottság 8 munkát itélt dicséretesnek, 22-öt jónak, és 9-et kielégitőnek. A bizottság ezen itélete képezte alapját a jutalmazásnak, melyben a dicséretes munkának 2 frt, a jó és kielégitő munkának 1 frt jutalmat javasolt kiadatni. E szerint jutalmakra 47 frt adatott ki.

Dicséretes munkáért jutalmaztattak: Borbély Sándor, Beovsits Ferencz, Fülöp Antal, Harter Antal, Kosz Károly, Perkovits János, Sági István, Valli Gottfried. — Jó munkáért jutalmaztattak: Borhi Sándor, Brenner Ferencz, Cseicsics Fabián, Halper Adolf, Huber István, Imre Mihály, Kováts János, Lex József, Mokri János, Munár János, ifj. Német Ferencz, id. Német Ferencz, Német János, Novák Ágoston, Princz Tódor, Rádl Pál Rozenics Gábor, Schlögl Izidor, Takács József, Varga Elek, Weber János, Weingartner András, Weinberger Gusztáv. — Kielégitő munkáért jutalmaztattak: Bauer József, Brenner Ambrus, Fasching József, Glatz János, Herlicska József, Horváth József, Kenyeres Győző, Mersics György.

A munka kiállitás ezen szép sikere sem tudja elnyomni sajnálkozatunkat azon iparosok felett, akik a mesterségükben való alapos kiképzésre irányzott ezen törekvésre azzal felelnek: hogy eltiltják tanulóikat a kiállitásról. Fájdalom, ilyenek is sokan voltak! Reméljük azonban, hogy ez irányban is javulni fognak a viszonyok.

— **Kiránduló dalosok.** A Konkordia elfogadta a soproni gazdapolgárok lérfidalegyesületének szivélyes meghivását zászlószentelési ünnepére és julius hó 6-án Sopronban lesz, hol az előkészületeket fogadására már megtették.

— **Évzáró vizsgalatok.** A kőszegi ág. ev. népiskolában az e tanévi záró-vizsgálatokat junius hó 30-án és julius 1-én tartják meg.

— **Halalozások.** Özv. Vaida Elekné egyik leánya, M a t h i l d, e hó 8-án pár napi szenvedés után meghalt. A pünkösdhétfői nagy kiránduláson még künn láttuk a Hétforrásnál, hol nővérei társaságában jó kedvben töltötte a délutánt. Ma már ott nyugszik a temetőben, hová e hó 10-én kisértük ki nagy részvét mellett. A családi gyászjelentés következőleg szól: Özv. rábabogyoszlói zalakoppányi Vaida Elekné szül. Gerczei Gerczey Mári. saját, valamint gyermekei, unokái és az összes rokonság nevében szomorodott szivvel jelenti felejthetetlen kedves leányának r á b a b o g y o s z l ó i, és z a l a k o p p á n y i V a i d a M a t h i l d n a k, f. évi junius hó 8-án délután fél 6 órakor, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 10-én délután 5 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartásai szerint a helybeli sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozatok f. évi junius hó 19 én delelőtt 9 órakor fognak a mindenhatónak bemutattatni. Kőszeg, 1890 junius hó 9-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! — Nickilaki és onódi L a k y Károly cs. és kir. aranykulcsos és magy. kir. honvéd huszár ezredes neje, szül. nagy-unyomi S é n y i Ilona junius 17-én 37 éves korában elhunyt.

— **Gyász istenitisztelet.** Eszterházy Pál herczeg korán elköltözött nejeért, Eszterházy-Croy-Dülmen herczegasszonyért halála evfordulóján, e hó 12-én, gyászisteni tisztelet volt Kismartonban, melyen megjelentek a megboldogult férje: Eszterházy Pál herczeg, sógora: Frigyes főherczeg és neje, édesatyja: Croy-Dülmen herczeg, ifj. Eszterházy Miklós és id. Eszterházy Miklós nejével stb.

— **Jegyzőválasztás.** S z o v j á k Dénes, volt lékai körjegyzőt, tegnap Locsmándon egyhangulag megválasztották nagyközségi jegyzőnek. Gratulálunk a locsmándiaknak és Szovják Dénesnek egyaránt!

— **Hirdetmény.** A nagym. m. kir. kereskedelemügyi miniszterium f. é. 24551 sz. a. kelt magas leiratával elrendeli, hogy a kaszák, sarlók és szalma vágok mindaddig forgalomba ne bocsátassanak, a mig belajstromzott védjegygyel ellátva ninesenek és pedig oly módon, hogy e védjegyek a még izzó állapodban levő árukra raüttessenek, illetve rányomattassanak, mielőtt még készitésük helyét elhagynák. Sopron, 1890 junius havában. A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **Hirdetmény.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium rendeletéből a budapesti kereskedelmi muzeum kebelében egy tudakozó iroda lett szervezve, melynek feladata a kereskedelmi muzeum tagjainak és a közönségnek kivánatra felvilágositást nyujtani: a) vámügyekben; b) vasuti és hajózási szállitási ügyekben; c) a külföldi kereskedelmi szabályok és szokásokról; d) a keleti, főleg a balkán félszigeti kereskedő czégek megbizhatósága és hitelképessége felől; e) a bel- és külföldi, főleg a balkán félszigeti közhatósági és nagyobb magánszállitási felhivások, pályázatok és versenyajánlatokról. A felvilágositások rend szerint irásba foglalt kérdésre adatnak; szóval kért felvilágositásról kérdő iv vétetik fel; a válasz irásban adatik, azonban azon értesitések tekintetében felelősség nem vállaltatik el, és azokat harmadik személyek ellenében használni nem lehet. A felvilágositások ingyen adatnak, kivéve a d) alatt emlitetteket, hol azután járási dij Bosznia és Herczegovinai czégeknél 50 kr., szerb, román, török, bolgár, vagy görögországi s egyptomi czégeknél 1 frt, valamint a postaköltség. A dijak előzetesen fizetendők. A tudakozó iroda jogában áll a felvilágositás adását, ha indokoltnak véli, megtagadni, miről a fél indokolás nélkül értesitendő. — Magyarország és Ausztriai czégek hitelképességéről felvilágositások adatnak. Sopron. 1890. junius havában. A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II.III. oszt. kocsikkal		
	Budapesti idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Köszeg**	ind.	5^{15}	12^{04}	6^{03}
6	Lukácsháza	(m. h.)	5^{29}	12^{17}	6^{24}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{46}	12^{33}	6^{41}
18	**Szombathely**	érk.	6^{01}	12^{47}	6^{56}
—	**Szombathely**	ind.	6^{45}	3^{30}	7^{15}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{46}	7^{13}
13	Lukács-háza	(m. h.)	7^{18}	4^{03}	7^{48}
18	**Köszeg**	érk.	7^{31}	4^{16}	8^{01}

Nyilt-tér.

Fekete selyemszövetet 60 krtól 11 frt 65 krig méterenkint — sima és mintázott (mintegy 150 különböző minőségben) — darab- és végszámra, porto- és vámmentesen szállit H e n n e b e r g G. (cs. és kir. udvari szállitó) gyári raktára Z ü r i c h b e n. Mintákat rögtönösen küld. Levelekre 10 kr. porto váratik.

A ki nem tudja,

hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségének, az kérje azonnal levelező-lapon **Richter** kiadóintézetétől **Lipcsében**, a képekkel ellátott **„A Betegbarát“** czimü könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálairatok bizonyitják, hogy a művecskében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vágyva-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

HIRDETESEK.

1581|890.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **Kranz Mária** és **társa** végrehajtatónak, **Oriovits István** végrehajtást szenvedő elleni 3000 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi királyi járásbiróság területén levő K ő s z e g sz. kir. város határában fekvő, a kőszegi 193. sz. tjkvben 285. hr: 191. összeirási számu házra az árverést 1859 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1890-dik évi julius hó 23-dik napjának délelötti 10 órakor alulirt biróság helyiségében

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett á r f o l y a m m a l s z á m i t o t t és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1890-dik évi junius hó 4-dik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbiró.

Maitz Ferencz

kárpitos

KŐSZEGEN, Rózsa-utcza 408. sz.

ajánlja mindennemű szakmájába illő kárpitosmunkáit készítésére, pontos szállítás és a legolcsóbb árak mellett.

Rendelkezések kitűnő, olcsó és választékos mintákkal s ezekre nézve tájékoztatóval bármikor szolgál s számos megrendelésért esedezik.

Fog-Elixir, fogpor és fogpasta

a főtisztelendő és kegyes

„Benedek-rendü" szerzetesektől

Soulac-i apátság Girondeban.
Prior: Dom Magnelonne.
2 arany érem:
Brüssel 1880 — London 1884
A legmagasabb kitüntetések.

Feltaláltatott **1373-ban** Pier. Boursaud Prior által.

A főtisztelendő és kegyes **„Benedek rendü"-ek fog-elixirjének** mindennapi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vízben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyítja a lukas fogat, melynek fehér fényt és szilárdságot kölcsönöz, s a mellett a foghúst erősíti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmüket ezen régi és hasznos készítményre felhívjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogfájás ellen.

Ház alapíttatott 1807-ben. **SEGUIN** **Bordeaux** 106 és 108, Rue Croix de Seguey.

Főügynök:

Kapható minden nevezetesebb illatszerárú-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszerárú- (drogue) kereskedésekben.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus fölbüfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbízható házi-szerévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt. kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Védjegy

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített **„Dr. ROSA-féle életbalzsam"** minden üvegcséje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain **„Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz" czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Praga 205—III."** német, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz" Prágában 205—III. és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül teljesen kiérleli és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczékben

Óvás! Miután a prágai általános házikenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga érc-szelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

A legkedveltebb és legelterjedtebb fővárosi napilap.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok:

CSUKÁSSI JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.

Előfizetési árak: Egy hónapra **1** frt **20** kr. Egy negyedre **3** frt **50** kr. Félévre **7** frt.

Még junius hó folyamán

megjelenik a „Budapesti Hirlap"-ban **Stanley könyve** a legujabb afrikai utazásáról:

A LEGSÖTÉTEBB AFRIKÁBAN,

melyet az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel vár. Az érdekes mű az összes jogosított könyvkiadásokkal (köztük a magyar jogosított könyvkiadás is) egyidejüleg fog megindulni.

A julius elsejével belépő uj előfizetők STANLEY KÖNYVÉNEK addig megjelent részét INGYEN kapják meg.

A **„Budapesti Hirlap" az egész fürdő évad alatt előfizetőinek kivánságára a lapot bárhová utánuk küldi még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet.**

Az előfizetési összeg legcélszerűbben postautalványon küldhető következő czimen:

„Budapesti Hirlap" kiadóhivatala Budapesten, Kalap-utcza 16.

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhitést eszközöl: **csuzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bénulások, zsugorok, stb. ellen;** különösen a ***bedörzsölés kenő-gyurógyógymódnál (massage)*** igen jó hatásunak bizonyult. ***Fogtisztitó szerül*** is igen ajánlható, a mennyiben a **fogak fényét** elősegiti, a **foghust erősiti** és a **száj tiszta, szagtalan izt** nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e **szer fejmosásra** is, a **hajideg**ek erősitésére, a **fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.**

Ára egy nagyobb üveggel 90 kr., egy kisebb üveggel 45 kr.

Brázay Kálmán

Budapesten, VI. kerület, muzeum-körut 23-ik szám.

Kapható Kőszegen: Schneider Ernő, Fuchs Ferencz, Unger József, Handlei Vilmos, Pollák Sándor, Jánosa Gyula, Wentzl Ede kereskedőknél.

Első legolcsóbb és szolidabb bevásárlóhely. Szétküldés az eredeti gyárárakon.

Ticho Fülöp, Brünn,

Krautmarkt 21. — Rathhausgasse 17.

Szétküldés utánvettel. A pénz előbbi beküldése esetén a csomag bérmentesen küldetik.

Brünni posztó-szövetek

a leghiresebb cs. és kir. gyáraktól.

1 maradék 3·10 méter öltönyszövet jó minőségben frt. 3·50.
1 maradék 3·10 m. öltönyszövet jobb minőségben frt. 5·—.
1 maradék 3·10 m. öltönyszövet legjobb minőségben frt 10·75.
1 maradék 3·10 m. fekete posztó salon-öltönyre frt. 9·—.
1 maradék 2·10 m. felöltőszövet, jó minőségben frt. 4·25.
1 maradék 2·10 m. felöltőszövet legfinomabb minőség frt. 8.

Mosó-szövetek.

(Mosásért biztosittatik.)

1 maradék kártolfonal a legujabb szövetmintákban, 6·40 m. frt. 3·—.
1 maradék lenvászon a legdivatosabb és legtartósabb öltönyre 6·40 m. frt. 4.

Egy vállraterítő

czérna, 9 negyed hosszu fl 1·50.
Tiszta gyapju 10 negyed hosszu frt. 5·—.
Egész fekete, selyemállal (Cachemir-kendő) gyászra frt. 4·50.

Női ruha-szövetek

mindenféle szövő nemben, kivitelben és szinben, a legujabb és legdivatosabban a tavaszi és nyári időszakra 1890/91.

Egy egész öltözet

dupplaszéles.

jó minőségben 10 méter frt 5·—
jobb „ 10 méter frt 7·—
finom „ 10 méter frt 9.—
finomabb minőségben tiszta gyapju 10 méter frt 11·—
legfinomabb minőségben tiszta gyapju 10 met. frt 13·—

Fekete Cachemir,

lengyel készitmény, sima, csikos, vagy virágos:

1 öltözet 10 m. sima frt 4·50.
1 „ „ „ csikos frt 5·50.

Angol Zephyr (vaszonak),

legfinomabb és legalkalmasabb házi és utczai öltözéknek.

Uj!!

1 egész öltöny Ia. 10 meter frt 8·50.
1 egész öltöny IIa. 10 meter frt 4·50.

Franczia Voiles (Satins).

mosásra biztositék.

Egy teljes ruha

10 méter:

jó minőségben . .	frt 3·50.
finom „ . . .	frt 4·50
legfinomabb min. .	frt 5·50.
atlasz-minőségben .	frt 6·50.

Jute-függöny

török minta, egész hosszában

első minőség . .	frt 3·50.
második min. . .	frt 2·50.

Tunis-függöny

aranynyal átszőve, gyönyörü csikossal és bojttal ellátva, teljes hosszában, mindenféle szinben . frt 4·50.

Egy garnitura.

két ágy- és egy asztalteritő

jute-ből	frt 3·50.
ripsből	frt 4·50.

Manilla-futószönyeg,

igen tartós, egy marad. 10—11 m. frt 3,40.

Lenn-áruk:

Egy darab = 30 bécsi rőf. ára darabonkint:

Rumburgi szék-lenn, 5 negyed széles . . frt 6·50.
Rumburgi Oxford valódi szin Ia. . . . . frt 6·50.
Rumburgi Oxford valódi szin IIa. . . . . frt 4·50.
Chiffon, igen jó min. á frt 4·50, 5·50, 6·50 egész frt 9·—
Házivászon, 4 negyed széles frt 4·50, 5 negyed frt 5.50.
Stefánia-vászon, 5 negy. széles, teljes pótlék a lenfonálnak . . frt 9·—
Atlasz-Gradl, ágybehuzókra Ia 8.50, IIa frt 5·50
Lenszövet varrás nélkül darabja, 2 met. hosszu frt 1·10.
Canevas, Ia min. ágybehuzókra . . . frt 6·—
Hölgy-ingek chiffonból vagy erős lenvászonból, csipkével, 6 dar. frt 3·75.
legjobb rumburgi fonállal és svájczi himzéssel 6 darab . frt 6·—

Fenti métermértékek teljesen elegendők egész férfiöltönyre vagy felöltőhöz.

Pompásan elkészitett mintakönyvek a szabó uraknak kivánságára **ingyen** és **bérmentesen** küldetnek.

Minták magányosan kivánság szerint minden árucikkből ingyen és bérmentesen küldetnek.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.